

NAGY T. Katalin

Ujházi Péter: Életszőnyeg

MERT KÖZEL VAGYOK MAGAMHOZ!
A KÖZELBEN OTT VAGYOK A
MERT ÉN IS OTT VAGYOK A
TÖRTÉNESEBEN, A SZABADBAN,
A KÖZELBEN, A SZABADBAN,

(A megnyitóbeszéd szerkesztett változata; Műcsarnok, 2021. október 16. – december 5.)

Ujházi Péter 81 éve ismerkedik Ujházi Péterrel. Figyeli a mozgását, a gesztusait, a szavajárását, a hajának ritkulását, festői eszköztárának gazdagodását, és mindezt naplószerűen lefesti, bedobozolja, agyagba gyúrja, összekollácsolja vagy éppen költői szófordulatokban megfogalmazza. Ujházi Péter a kortárs művészet egyik legsokoldalúbb művészegyénisége. Ma már tisztább képünk van, a rálátás okán, a hetvenes-nyolcvanas évek művészetéről, és pontosabban el tudjuk helyezni az egyes művészeket a korszak térképén. Azt szoktuk mondani, hogy: *nincs mese* — ez is egy ujházis szófordulat —, UP a nagy festészeti boomot megelőzve kutatta a hetvenes években a piktúra megújításának lehetőségeit, kapcsolódva is, meg nem is a hagyományokhoz, felvértezve a Bernáth Aurél-i festői tanulságokkal, elkerülve Kondor Béla inspiráló, ám folytathatatlan útját, egyéni mitológiát teremtve, erős, sajátos iróniával és öniróniával fűszerezve művészetét.

Nem volt könnyű válogatni ebből a gazdag, több mint fél évszázada épülő, több mint kétezer alkotást magában foglaló életműből. Végül három gondolatkorre szűkítettem a művek körét. A három teremben három téma köré gyülekeznek az alkotások, legnagyobb számban a festmények, de minden teremben vannak dobozok és kerámiák is. A legmostohábban a kisméretű, intim asztali munkákkal bántam, erre elsősorban a hely adottságai kényszerítettek.

Mielőtt belépnenk az első, az énképek termébe, egy igazi meglepetés fogadja majd a nézőt, a *Na, mi újság Wagner úr Egyesület* jóvoltából, amit ezúton is köszönünk. Az egyesület három hatalmas kerámia elkészítésével bízta meg a festőművészt, aki Korompai Péter közreműködésével el is készítette a három homlokzati domborművet; a Biciklist, a Vándort és a Festőt. Az első kettő már helyén van; a csákberényi egykori malomépület külső falait díszíti. A harmadik tavasszal kerül felállításra, ezért lehetőség nyílt egy nagyobb részletét bemutatni a múcsarnoki kiállításban. Az óriáskerámia alapja egy önarcképi ábrázolás, melyen a sínek között száguld festő, s közben a hóna alól kiröpülnek a képek. A *Festő és a vasutak* című művet nevezhetnénk a festészet egyszemélyes diadalmenetének, hiszen a kép születésekor a művészeti szcéná azon vitakozott éppen, hogy meghalt-e a festészet. Ujházi ezen jókat derült, és a következő teremben látható, hogy

még messzebb ment; mert szerinte nemhogy nem haldokolt a festészet, de a legunalmasabbnak tartott tájfestészetet is fel lehet támasztani a betegágyából. UP az azóta eltelt évtizedekben több száz tájképet és lombképet festett, ezekből 33 darab látható a kiállításon. Ez valójában egy végtelenségig folytatható tájnapló, melyeknek nyitott kompozíciójú darabjain a festő gyors ecsetvonásokkal ragadja meg az évszakok, a napok, az órák gyorsan elillanó pillanatait. A legfőbb inspirációt a Velencei-hegységben található egykori falu (ma már község), Nadap adta és adja ma is, mely szintezési ősjegyével egy térképészeti jelentőséggel bíró helység. Ujházi és a térképészet sajátos kapcsolatának kifejtésére most nincs idő, de a kiállítás számos képének térfelfogása mögött ott sejlik a térképészet — a festőt is elbűvölő — világa. Ha a második termet a panteisztikus festmények és a kocsmaképek láttán a gyönyörök kertjének neveznénk, akkor a harmadikat — kis túzással — földi pokolként aposztrofálhatnánk. Hétköznapi emberi történetek, valóságos és képzelte helyszíneken. Civakodás, marakodás, kellemes és kellemetlen emberi együttlétek, élethelyzetek, történetek — *theatrum mundi* a szó szoros értelmében. De Ujházi mindig enyhít a borzalmakon, játékkal, humorral legyint egyet, s ha mégis nagyon szívünkre vennénk a látottakat, menjünk csak vissza a nadapi paradicsomba, hiszen a termék oda-vissza bejárhatóak, nincs kronológia, a fiatal, a középkorú és a mai Ujházi egyszerre van jelen, megbonthatatlan egységként.

Az összetartó és teremtő erő Ujházi varázslatos, gyermekien őszinte személyisége, művészileg professzionális alkotói minősége. Ujházi korán rájött, hogy a körülötte lévő világból az egyetlen kézzelfogható, valóságos létező — az önmaga. A folyamatos énkép feltárásakor úgy tud rácsodálkozni önnön magára, mint ha egy másik embert vizsgálna. A felfedezés öröme, a látvány átírása.

A kiállítás egyik záróképe a *Bárka*. A festményen a budapesti Kerepesi úti, lakótelepi tömbház úszik a vízen, melyben egy kis kétszobás lakás szolgált műteremként, több mint egy évtizeden keresztül. A művészeti özönvízben, az elpiacosodott és agyonmanipulált művészet tengerében Ujházi bárkája mentőcsónak, menedék. E bárka rakományának megismerésére invitál a kiállítás.

